

ו': יג-ז: א - הפורענות בבית שמש

7. רמב"ן בראשית פרק כח פסוק יח
(יח) וישם אותה מצבה - כבר פירשו רבותינו (ע"ז נג ב) ההפרש שבין המצבה למזבח, שהמצבה אבן אחת והמזבח אבנים הרבה. ונראה עוד שהמצבה תעשה לנסך עליה נסך יין וליצוק עליה שמן, לא לעולה ולא לזבח, והמזבח להעלות עליו עולות ושלמים, ובבאם לארץ נאסרה עליהם המצבה (דברים טז כב) מפני ששמו אותה הכנענים להם לחק יותר מן המזבחות, אף על פי שכתוב בהם (שמות לד יג) את מזבחותם תתוצון, או שלא רצה לאסור הכל, והשאיר המזבח שראוי לנסך ולקרבות:

8. רש"י בראשית פרק כח
שכב עליה - קיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו, רמז לו שתהא נוחה ליכבש לבניו:

9. רש"י בראשית פרק כח פסוק יז
(יז) כי אם בית אלהים - אמר רבי אלעזר בשם רבי יוסי בן זמרא הסולם הזה עומד בבאר שבע ואמצע שיפועו מגיע כנגד בית המקדש, שבאר שבע עומד בדרומה של יהודה, וירושלים בצפונה בגבול שבין יהודה ובנימין, ובית אל היה בצפון של נחלת בנימין בגבול שבין בנימין ובין בני יוסף, נמצא סולם שרגליו בבאר שבע וראשו בבית אל מגיע אמצע שיפועו נגד ירושלים. וכלפי שאמרו רבותינו שאמר הקב"ה צדיק זה בא לבית מלוני ויפטר בלא לינה

10. בראשית רבה (וילנא) פרשה מז ד"ה ו ויכל לדבר
אר"ל האבות הן הן המרכבה שנא' ויעל אלהים מעל אברהם, ויעל מעליו אלהים (בראשית כח) והנה ה' נצב עליו

11. בראשית פרק יב פסוק ז
ויגרא ה' אל אברהם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו:

12. בראשית פרק לה פסוק א
ויאמר א' ליהים אל יעקב קום עלה בית אל ושב שם ועשה שם מזבח לא' ל הנראה אליו בבְּרַחַד מפני עשו אחיו:

13. בראשית פרק לה פסוק ז
ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית אל כי שם נגלו אליו הא' ליהים בבְּרַחַד מפני אחיו:

14. במדבר פרק ד
(יט) וזאת עשו להם וחייו ולא ימתו בגשתם את קדש הקדשים אהרן ובניו יבאו ושמו אותם איש איש על עבדתו ואל משאו: (כ) ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו:

1. אליהו רבה פרשה יב ד"ה ומה היא (מכה)
עד שהיו רחוקים מבית שמש כאלפים אמה במידה, אמרו, ניטול את הבגדים ונניחם במקום מוצנע ונראה מה עושים אילו לאלהיהם שכך כיבדנוהו וכך עשינו, מיד נטלו את הבגדים ונתנום במקום המוצנע.

היה להן לאנשי בית שמש כיון שראו את הארון ליטול את בגדיהם ולהניח על פניהם ולבא וליפול לפני הארון כשעה אחת כשתים כשלש עד שיתכסה הארון, ויתגדל ויתקדש שמו של הקדוש ברוך הוא מסוף העולם ועד סופו, הן לא עשו כן, אלא כשראו את הארון, שוחקין וזוקפין ועומדין ומרקדין ומדברין דברים יתירים, שנאמר ובית שמש קוצרים וגוי' (שם/שמואל א' ו' י"ג), והן אינן יודעין מי הניח את הארון, ונטלו את הבגדים והלכו להן, שנאמר וחמשה סרני פלשתים ראו וגוי' (שם/שמואל א' ו' ט"ז), לפיכך נפל מישראל חמשים אלף וסנהדרי גדולה עמהם, שנאמר ויך באנשי בית שמש [וגוי'] (שם/שמואל א' ו' י"ט). ומי הרג את כל אילו, אמרו, לא הרג אותן אלא אנשי בית שמש שלא היתה בהן דרך ארץ.

2. דברים פרק טז פסוק כב
ולא תקים לך מצבה אשר שגא ה' א' להיך: ...מצבה

3. ספרי פרשת שופטים פסקא ג
לא תקים לך מצבה אשר שגא ה' א' להיך: ...מצבה שאהובה לאבות שנואה לבנים...

4. רש"י על דברים פרק טז פסוק כב
(כב) ולא תקים לך מצבה - מצבת אבן אחת להקריב עליה אפילו לשמים:

אשר שגא. מזבח אבנים ומזבח אדמה צוה לעשות ואת זו שגא כי חק היתה לכנענים ואע"פ שהיתה אהובה לו בימי האבות עכשיו שגאה מאחר שעשאוהו אלו חק לעבודת כוכבים:

5. אבן עזרא דברים פרק טז פסוק כב
(כב) ולא תקים לך מצבה - לע"ז, והעד: אשר שגא, רק מצבה שלא לע"ז איננה אסורה, והעד הנאמן בפרשת וישלח יעקב:

6. בראשית פרק כח
(יב) ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים ויירדו בו:
(יג) והנה ה' נצב עליו ויאמר אני ה' א' להי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ויזרעך:
(יח) וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר שם מראשיתו וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה:
(כב) והאבן הזאת אשר שמתני מצבה יחנה בית אלהים וכל אשר תתן לי עשר אעשורנו לך: